

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr XXV/218/04
Rady Miejskiej w Wilamowicach
z dnia 30 grudnia 2004 roku

**PROGRAM PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
GMINY WILAMOWICE
na 2005 rok**

Opracowali: dr E.Bilczewski - Z-ca Burm.
- Przew.Gm.Kom. Rozw.Pr.Alk.
A.Mynarska-Pełn.Burm.ds.PiRPA

Wilamowice, grudzień 2004

„Alkohol zajmuje trwałe miejsce w życiu ludzi i pewna ilość problemów związanych z jego spożywaniem będzie występować stale w każdej społeczności. Nikt nie dysponuje możliwością zlikwidowania tych problemów, można jednak podejmować próby ich zmniejszenia.”

J. Mellibruda

Spis treści :

1. Podstawy prawne programu
2. Wstęp
3. Diagnoza stanu problemów alkoholowych i zasobów w zakresie profilaktyki uzależnień
4. Program działań
 - a) kształtowanie gminnej polityki wobec dystrybucji i spożywania alkoholu,
 - b) profilaktyka uzależnień,
 - c) rozwiązywanie problemów alkoholowych.
5. Wnioski

1. Podstawy prawne programu

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz uzależnień Gminy Wilamowice na 2004 rok opracowano na podstawie następujących aktów prawnych:

- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U. Nr 147 poz. 1231 z 12 września 2002r. w raz z późn. zmianami).
- ustawa z dnia 26 listopada 1998 roku o finansach publicznych (tekst jednolity Dz.U. Nr 15 poz. 148 z 2003r wraz z późniejszymi zmianami).
- Zarządzenie nr 4/2002 Burmistrza Gminy Wilamowice z dn. 21 listopada 2002r.

2. Wstęp

Kierując się zadaniami i zasadami określonymi w ustawie oraz lokalnymi potrzebami, przyjmuje się w Gminnym Programie za priorytetowe następujące kierunki działań:

1. Profilaktyczne oddziaływania na postawy i umiejętności ważne dla zdrowia i trzeźwości, a w szczególności wobec młodzieży i grup podwyższonego ryzyka.
2. Zmniejszenie ilości i dolegliwości alkoholowych, zaburzeń życia rodzinnego (przemocy i zaniedbań) oraz udzielanie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin. Motywowanie do podjęcia leczenia.
3. Promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Działania edukacyjno - popularyzatorskie wśród ogółu społeczeństwa.
4. Wspieranie i inspirowanie działalności środowisk wzajemnej pomocy osób z problemami alkoholowymi oraz grup trzeźwościowych i innych podmiotów na terenie gminy.
5. Podejmowanie działań w kierunku zmniejszania naruszeń prawa na rynku alkoholowym.
6. Tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji Programu.
7. Finansowanie w/w poczynąń ze środków zaplanowanych w budżecie Gminy.
8. Koordynowanie całości zadań wynikających z Gminnego Programu, przez Pełnomocnika d/s Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3. Diagnoza stanu problemów alkoholowych i zasobów w zakresie profilaktyki uzależnień w Gminie Wilamowice (stan aktualny)

Próbie zdiagnozowania wielkości problemów alkoholowych oparto o dane statystyczne Policji, GOPS, ZOSiP, GK RPA i in.

Stan zasobów w ludziach w zakresie profilaktyki uzależnień

- Liczba mieszkańców w miejscowościach Gminy:

	Ogółem	w tym: pełnoletnich
Wilamowice	2.865	2.246
Dankowice	2 631	2.031
Heczmarowice	2.252	1.704
Pisarzowice	4.416	3.307
Stara Wieś	1.997	1.460
Zasole Biel.	722	522
Razem :	14.883	11.270

- Liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach oraz nauczycieli w Gminie Wilamowice

	liczba uczniów		liczba uczniów
SP Wilamowice	309	Gimn. Wilamowice	330
SP Pisarzowice	377	Gimn. Pisarzowice	231
SP Dankowice	233	Gimn. Dankowice	142
SP Stara Wieś	159		
SP Heczmarowice	164		
Razem:	1.242		703

- Ogółem we wszystkich szkołach pracuje ok. 199 nauczycieli.
- W szkoleniach przygotowujących do prowadzenia programu profilaktycznego „Spójrz inaczej”, w latach 2000-2002 wzięło udział 22 nauczycieli, pedagogów i wychowawców świetlic. W programie uczestniczyło do tej pory ok.800 dzieci.

W zajęciach przygotowujących nieprofesjonalistów pracujących z dziećmi i młodzieżą /w LKS, OSP – MDP, zesp. regionalnych i in./, do prowadzenia zajęć z dziećmi i młodzieżą, uczestniczyło 30 osób.

W zajęciach warsztatowych „Jak mówić, żeby dzieci słuchały, jak słuchać, żeby dzieci mówiły” przeszkolono w 2003r. 12 nauczycieli.

W programie „Zanim spróbujesz” przygotowującym do prowadzenia zajęć z dziećmi uczestniczyło w 2004r. 34 nauczycieli i 17 nieprofesjonalistów.

Ok. 30 nauczycieli realizowało w trzech edycjach program „Drugi elementarz czyli program siedmiu kroków”.

Corocznie pedagodzy szkolni i wychowawcy trzecich klas Gimnazjów uczestniczą z uczniami w edycji programu „NOE”.

We wszystkich szkołach realizowane są szkolne programy profilaktyki dostosowane do miejscowej specyfiki, które stanowią integralną część planów pracy szkół.

Stan problemów alkoholowych

- Dane liczbowe z Policji dotyczące naruszania prawa i porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe / dane za 2004 rok/ :
 - ♦ ilość wykroczeń - 5
 - ♦ ilość interwencji - 45
 - ♦ przemoc w rodzinie - 6
 - z czego wykonano Niebieskich Kart - 6
 - ♦ znęcanie się nad rodziną - 7
 - w tym zakończone aktem oskarżenia - 4
 - ♦ nietrzeźwych kierowców - 11
- W Izbie Wytrzeźwień w Bielsku-Białej w okresie III kwartałów 2004r. przebywało 24 mieszkańców Gminy Wilamowice (średnia z ostatnich 5 lat-ok. 32 rocznie).
- Z danych GOPS wynika, że na 415 rodzin objętych pracą socjalną w ok. 35 rodzinach stwierdzono problem alkoholowy.
- Zespół problemowy d/s osób uzależnionych przeprowadził w ub. roku 26 rozmów. Wysłało 65 wezwań. Wystąpiono do Sądu z wnioskiem o zobowiązanie do leczenia w 5 przypadkach, 9 osób podjęło leczenie dobrowolnie.
- W Punkcie Konsultacyjnym d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie udzielono w 2004 r. roku 165 porad.
 - ♦ z pomocy psychologa skorzystało 48 osoby,
 - ♦ prawnik udzielił porad 61 osobom.
- Na podstawie badań ogólnopolskich można przypuszczać, że:
 - ♦ ok. 10% dorosłej populacji naszej Gminy w wieku ponad 18 lat nadużywa alkoholu czyli około 1.270 osób stanowi „grupę ryzyka”,
 - ♦ ok. 3 % tj. 338 osób z dorosłej populacji, to osoby uzależnione od alkoholu, zakładając, że co najmniej 1 osoba z otoczenia osoby nadmiernie pijącej jest współuzależniona, czyli ponosi z tego powodu szkody /obejmują one przede wszystkim schorzenia somatyczne, zaburzenia emocjonalne, demoralizację, ubóstwo i obniżenie szans kariery życiowej - to ponad 2.000 osób mieszkańców naszej Gminy cierpi z powodu problemów alkoholowych.

Zestawienie na dzień 30.11.2004r. ilości punktów sprzedaży alkoholu w Gminie:

	Liczba punktów			w tym ponad 4,5%			Liczba pełnoletnich mieszkańców w odniesieniu do ilości pkt. sprzedaży w 2004r.
	detal	gastr.	ogółem	detal	gastr.	ogółem	
Wilamowice	14	5	19	12	5	17	118
Pisarzowice	13	2	15	11	1	12	220
Dankowice	8	4	12	5	4	9	169
Stara Wieś	4	2	6	2	2	4	243
Heczmarowice	6	3	9	3	3	6	189
Zasole Bielańskie	1	2	3	1	1	2	174
Razem w gminie:	46	18	64	34	16	50	173

4. Program działań

a) kształtowanie gminnej polityki wobec alkoholu

- podejmowanie przez Radę Miejską stosownych uchwał w sprawie realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i podporządkowania mu innych uchwał dotyczących:
 - ♦ ustalania liczby punktów sprzedaży,
 - ♦ zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
 - ♦ innych uchwał określonych m.in. w ustawie o wych. w trzeźw.
- opiniowanie wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miejskiej.
- prowadzenie działań edukacyjnych w stosunku do podmiotów handlujących alkoholem poprzez:
 - ♦ organizowanie szkoleń okresowych dla osób prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych,
 - ♦ przekazywanie materiałów informacyjnych dot. problematyki.
- podejmowanie działań kontrolnych i interwencyjnych w stosunku do podmiotów handlujących alkoholem poprzez:
 - ♦ pracę Komisji upoważnionej przez Burmistrza Gminy Wilamowice do kontroli,
 - ♦ współpracę z Policją,
 - ♦ motywowanie społeczeństwa do reagowania na przejawy nieprawidłowości w zakresie handlu alkoholem.
- Włączanie się w ogólnopolskie i regionalne kampanie edukacyjne mające na celu zapoznanie społeczeństwa z prawnymi regulacjami z zakresu problematyki alkoholowej a to:
 - ♦ „Chrońmy młodzież”, „Alkohol kradnie wolność”, „Bezpieczne wakacje”, „Zgodnie z prawem”, „Alkohol-nieletnim dostęp wzbroniony!”, „Zachowaj trzeźwy umysł” - akcje ogólnopolskie.
 - ♦ informacje o obowiązujących regulacjach prawnych w zakresie obrotu alkoholem w gazecie „Wilamowice i okolice” wg zaistniałych potrzeb

b) profilaktyka uzależnień

- Prowadzenie na terenie 5 Szkół Podstawowych, 3 Gimnazjów placówek kultury i świetlic środowiskowych programów profilaktycznych.
- Organizowanie zajęć edukacyjnych dla rodziców dzieci w wieku szkolnym.
- Praca z dziećmi w 4 świetlicach środowiskowych w oparciu o program i plany pracy.
- Inicjowanie i wspieranie działań o treści profilaktycznej we wszystkich środowiskach pracujących z dziećmi z młodzieżą.
- Wszechstronne wspieranie kształcenia w dziedzinie profilaktyki nauczycieli, wychowawców i innych środowisk pracujących z dziećmi i młodzieżą.
- Współpraca z instytucjami, organizacjami i związkami wyznaniowymi mająca na celu promocję zdrowia i propagowanie trzeźwych obyczajów.
- Działania edukacyjno - popularyzatorskie dla ogółu społeczności w lokalnych publikatorach.
- Wspieranie szkolnych, pozalekcyjnych zajęć sportowych w Szkołach Gminy W-ce.

c) rozwiązywanie problemów alkoholowych

- Praca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w składzie:
Przewodniczący Komisji: Eugeniusz Bilczewski
Zastępca Przew. Komisji: Aleksandra Mynarska
Sekretarz: Grażyna Chrobak
Członkowie: Tadeusz Góra
Rafał Grabski
Jan Kolonko
Barbara Tomanek
Stanisława Wójcik
Kazimiera Zejma
- Zasady wynagradzania członków GK RPA:
 1. Przyznaje się członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za udział w posiedzeniach, każdorazowo wynagrodzenie w wys. 60 zł.
 2. Kwota określona w ust.1, wypłacana jest niezależnie od czasu trwania posiedzenia i zawiera także zwrot kosztów podróży związanych z przyjazdem na posiedzenie.
 3. Wynagrodzenie przysługuje członkom Komisji uczestniczącym w pracach zespołów poza godzinami pracy.
 4. Członkom Komisji delegowanym do wykonywania pracy w terenie przysługuje wynagrodzenie w wys. 80 zł. za jeden wyjazd.
- Prowadzenie punktu informacyjno - doradczego dla osób z problemami uzależnienia i współuzależnienia w siedzibie GK RPA z dyżurami psychologa i prawnika.
- Współpraca z właściwymi Przychodniami Leczenia Uzależnień i Profilaktyki oraz innymi placówkami leczenia uzależnień.
- Wszechstronna pomoc i ochrona przed przemocą w rodzinie.
- Funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego d/s Przemocy w Rodzinie.
- Współpraca z GOPS w Wilamowicach, Komisariatem Policji w Kobiernicach i innymi placówkami pomocowymi.

5. Wnioski

W zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, działania powinny być ukierunkowane na zwiększenie dostępności do różnych form pomocy, szczególnie terapii. Potrzeba ta wynika z ubożenia społeczeństwa, wzrastających kosztów dojazdu, często problemów czasowych, zapewnienia opieki dzieciom itp. Ważna jest również współpraca ze specjalistycznymi placówkami, zarówno w zakresie monitorowania problemu jak i współuczestniczenia w realizacji programów pomocowych.

W zakresie profilaktyki uzależnień wszyscy realizatorzy powinni dążyć do stworzenia zintegrowanego systemu profilaktyki gminnej, do planowania działań rozłożonych w czasie a także do konsekwencji w ich realizowaniu. Bardzo istotne jest profesjonalne przygotowanie nauczycieli, pedagogów i innych osób deklarujących gotowość pracy z dziećmi i młodzieżą. Szczególnie ważnym wyzwaniem w działalności profilaktycznej jest rozszerzenie programu zajęć psychoprofilaktycznych dla młodzieży o prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych. Należy zadbać o odpowiedni dobór kadry prowadzącej te zajęcia oraz o zintegrowanie aktywności sportowo-turystycznej ze środowiskami szkolnymi i innymi placówkami realizującymi profesjonalne programy profilaktyczne.

W optymalny sposób należy kształtować gminną politykę wobec przestrzegania prawa na poziomie handlu alkoholem. Ważna jest edukacja zarówno podmiotów prowadzących sprzedaż jak i całego społeczeństwa, szczególnie jeśli chodzi o nie sprzedawanie alkoholu nieletnim, nietrzeźwym i na kredyt.

Gminny Program powinien być realizowany na wielu płaszczyznach i angażować w miarę możliwości całe społeczeństwo.